

Boj se strachem, Mt 28,1-10

Jediný, filmovou cenou Oskar oceněný, slovenský film "Obchod na korze" líčí kruté důsledky nástupu fašismu pro život obyčejných lidí na slovenském maloměstě. Jeho hlavní postava je obyčejný člověk, místní tesař Tono Brtko ztvárněný Josefem Krónerem. Od svého politicky angažovaného švagra dostane zdánlivě výhodnou nabídku stát tzv. "národním správcem" židovského majetku. Hrůzná mašinerie totalitního režimu zničí nejen majitelku židovského obchodu, do kterého byl Tono dosazen jako "národního správce", ale samotného nešťastného Tona Brtku. Tvůrci filmu vložili do úst jedné ze stěžejních postav výrok: "Zlo vzniká ze strachu". Možná to nepostihuje celou pravdu o významu strachu, ale určitě vyjadřuje její velmi podstatnou část. Velká část mého života byla a je ovlivňována strachem. Mám například strach vstupovat do nových vztahů a situací nebo mluvit otevřeněji na těžká témata. Nechám se ovlivnit strachem z odmítavých reakcí nebo se dokonce bojuji s pokušením vnímat odmítnutí druhých lidí jako nějakou formu zavržení nebo označení mého života jako bezcenného. Na společenské rovině strach byl, je a zůstává prostředkem ovládnutí lidí ze strany mocných. Ze svých studentských let si pamatuji na "nabídky" ke vstupu do Komunistické strany Československa, které byly provázeny nepřítel zakrývanými výhrůžkami, jak bude, pokud odmítneme, negativně ovlivněno naše další pracovní uplatnění. V současné době se opět vynořuje několik forem strachu, které nás mohou ovlivnit.

První z nich je pochopitelný strach z nemoci a smrti. Nemoc Covid-19 určitě není nějaká "chřipička" a nebylo by správné dbát nezbytné opatrnosti. Jde ale o to nenechat se ovlivňovat určitými mediálními obrazy epidemie v podobě citování hrozivých statistik o počtu úmrtí, otevřených masových hrobů a lidí umírajících bez lékařské pomoci. V oblasti zejména komerčních médií totiž stále platí pravidlo: "dobrá zpráva = špatná zpráva". Špatné zprávy nebo rovnou hrůzné zprávy zajišťují sledovanost. Sledovanost zase přiláká inzerenty, kteří platí reklamu u toho či onoho sledovaného média a tím jeho ekonomické přežití a rozvoj. To je cynický zákon určující fungování velké části médií a sociálních sítí v naší době. Neznamená to, že by šlo o zveřejňování lží. Stačí jen namíchat mix různých pravdivých zpráv komerčnímu zájmu vyhovujícím způsobem. K tomu ještě přistupuje odvěká lidská touha být svědky dramatu a neštěstí, která nás například nutí alespoň zpomalit, když vidíme autonehodu.

Druhá forma strachu může být strach před některými politickými představiteli. Ti se mohou snažit současnou situaci využít k získání politického kapitálu, jenž jim zajistí třeba pověst spasitele národa před nebezpečím a úspěch v dalších volbách, nebo alespoň dočasné upevnění vlastní pozice, nebo ekonomický prospěch. Extrémem pak je zneužití situace k zavedení autoritativního způsobu vládnutí, jak se to stalo například v blízkém Maďarsku.

Další formou strachu je obava z následků opatření k zvládnutí epidemie. Nejen veřejnost nebo média ale i odborníci mluví o možných ekonomických dopadech a někteří volí silná srovnání s ekonomickou krizí ve 30-tých letech minulého století. To vzbuzuje to jisté míry oprávněné obavy z budoucnosti.

Co všemi těmito strachy? Matoušovo evangelium přináší svědectví o setkání Vzkříšeného Pána s prvními svědky Vzkříšení, ženami z jeho doprovodu. Vzkříšení bylo a je považováno nekřesťany většinou za legendu, výron fantazie nebo zoufalství učedníků nebo dokonce za podvod. Tak se Vzkříšení snažili vyložit už někteří tehdejší náboženští a političtí představitelé - viz. Mt 28,11-15. Pozoruhodné ale je, že evangelní svědectví nemá žádné rysy pohádky nebo pověsti. Je velice střízlivé, co se týče líčení nějakých senzačních podrobností. Nečteme nic třeba o oblacích nadpřirozené záře vystupujících z hrobu, zpívajících andělských sborech, radostným očekáváním zázraku naplněných učednicích a tak podobně. Prvními svědky Vzkříšení jsou podle Matouše ženy. Ve starověké společnosti nebyly ženy zcela plnoprávné bytosti. Do sňatku byly neprovdané dívky majetkem jejich původní rodiny, po sňatku majetkem manžela. Jejich svědectví nemělo pro tehdejší soudy stejnou hodnotu jako svědectví muže. Kdyby byli evangelisté vedeni úpěnlivou touhou doložit Vzkříšení, nepohodlné zmínky o ženách by raději vynechali.

Matouš se nerozpakuje mluvit ani o strachu svědkyň Vzkříšení. Svědkyně Vzkříšení, zde nejsou naivní nebo pověřčivá stvoření, kterým se zdá možné, že se může zjevit někdo ze záhrobí. Jako příslušnice židovského národa nejspíš považovaly nějaký styk se záhrobím za ohavnost urážející Boha a znevažující památku zemřelých. Podobně, jak by to bylo v takové naprosto výjimečné situaci s námi, byly ženy pochopitelně naplněny strachem z něčeho, co překračuje lidský rozum i představitost.

Tyto okolnosti evangelijní příběhu možná nejlépe vystihuje poznámka jednoho z nevěřících přátel literárního vědce a obránce křesťanství C.S.

Lewis a spisovatele J.R.R. Tolkiena, která je zachycena v jednom z jejich publikovaných dopisů. Po debatě s Tolkienem a Lewisem prý tento nevěřící známý poznamenal: "Zvláštní, jako by se to, celé opravdu stalo..."

Ano, opravdu se to stalo. Vzkříšení je zakládající moment křesťanské víry. V něm začíná nový Boží příběh s lidmi, který skrze víru může být i naším příběhem cesty ze smrti do života. Vzkříšení Krista má mnoho důsledků pro náš život i pro celý svět. Dneska si ale chci všimnout jaký význam má Vzkříšení pro naši svobodu od strachu. Vzkříšený Pán opakuje přítomným ženám "Nebojte se". Věřím, že je to určené i nám.

Nenechme se ovládat strachem z lidí, protože Pán říká: Říkám to vám, svým přátelům: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale víc už vám udělat nemohou. (Lukáš 12,4). Na rozdíl od křesťanů v době sepsání evangelia sice nejsme pro naši víru v ohrožení života. Máme ale vědět, že naše jediné bezpečí a záruka přijetí je v tom, který říká: 'Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu.' Proto smíme říkat s důvěrou: 'Pán při mně stojí, nebudu se bát. Co mi může udělat člověk?' (Židům 13,5b-6). Přijetí a bezpečí není v jiných lidech, nebo majetku, moci a úspěchu, jen v Tom, co za nás umřel a vstal.

Nenechme se ovládat strachem z různých okolností, protože Pán říká: "Což neprodávají pět vrabců za dva haléře? A přece ani jeden z nich není zapomenut před Bohem. Ano i vlasy na vaší hlavě jsou spočteny. Nebojte se, máte větší cenu než mnoho vrabců." (Lukáš 12,6-7). Nejsou žádná okolnosti, dokonce ani maličkosti, které by se Bohu nějak vymkly z kontroly.

Nenechme se konečně ovládat ani strachem ze smrti. Proto přišel Boží Syn: "... aby svou smrtí zbavil moci toho, kdo smrtí vládne, totiž d'ábla, a aby tak vysvobodil ty, kdo byli strachem před smrtí drženi po celý život v otroctví." (Židům 2,14b-15). V Pánu Ježíši Kristu je vítězství nad hrůzou smrti.

S vírou ve Vzkříšeného a vítězného Pána bojujme s obavami a strachy. Bylo by naivní předpokládat, že v tomto životě budeme takového zápasu ušetřeni, že strach zmizí jako mávnutím kouzelným proutkem jednou pro vždy v záchvatu zbožného nadšení. I o samotném Pánu Ježíši čteme: "Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji..." (Lukáš 22,44a). On sám nebyl ušetřen hrůzou z utrpení a smrti. Jde ale o to, jak v zápase s

tak hrozným protivníkem, jakým strach je, obstát. V tomto boji s mocnostmi strachu, úzkostí a obav máme toho nejmocnějšího spojence, Pána samotného. Věřím, že On je j nám blízko. On slíbil: "Nikdy Tě neopustím a nikdy se Tě nezřeknu." Stůjme pevně v důvěře v něj.